

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА
ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Тема: **Topicalization and Left Dislocation in English and Serbian**

(Тематизација и лева дислокација у енглеском и српском језику)

Кандидат: **мр Ивана Мишкељин**

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовао комисију Наставно-научно веће Филозофског факултета у Новом Саду, на седници одржаној 20.2.2012. године</p> <p>2. Састав комисије са знаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: др Сабина Халупка-Решетар, доцент за ужу научну област Енглески језик и лингвистика, 2009. године; Филозофски факултет, Нови Сад, Одсек за англистику (ментор); др Вера Васић, ред. проф. за ужу научну област Српски језик и лингвистика, 2001. године; Филозофски факултет, Нови Сад, Одсек за српски језик и лингвистика; др Биљана Мишић Илић, ред. проф. за ужу научну област Англистичка лингвистика, 2009. године; Филозофски факултет, Универзитет у Нишу, Департаман за англистику.</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Ивана, Душан, Мишкељин</p> <p>2. Датум и место рођења, општина, република: 21.4.1979, Зрењанин, Република Србија</p> <p>3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе: 11.1.2007, Одсек за англистику, Филозофски факултет у Новом Саду, тема: <i>Infinitivals in English and Serbian – a Generative Approach</i> (Инфинитивне конструкције у енглеском и српском језику – генеративни приступ)</p> <p>4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Лингвистичке науке</p> <p>5. Приказ научних стручних радова са оценом: (2011). <i>An Overview of Infinitivals – A Generative Approach</i>. Нови Сад: Фељтон. ISBN 978-86-84863-16-6</p> <p>Монографија, проистекла из магистарске тезе кандидаткиње, даје критички преглед теорија референцијалног управљања од самог постулирања фонолошки нереализованог елемента PRO и модула референцијалног управљања и везивања (Chomsky 1981) све до минимализма (Chomsky 1995, 2000). Осим енглеског језика, у раду се често дају примери и из других језика, укључујући и српски, што ову књигу чини нарочито применљивом. У додатку књиге ауторка даје и попис од око 150 термина из генеративне граматике са преводним еквивалентима, од којих се неки овде појављују први пут на српском језику.</p>
Рад припада ужој научној области из које је предложена докторска дисертација.

III ОБРАЗЛОЖЕНИ КРИТЕРИЈУМИ И РАЗЛОЗИ НА ОСНОВУ КОЈИХ СЕ ЗАСНИВА ПОЗИТИВНА ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Кандидаткиња је јануара 2007. године успешно одбранила магистарску тезу из области генеративне лингвистике. 2011. године је прерадила и издала један део ове тезе као монографију у којој је показала способност да на сажет начин критички прикаже најистакнутије ставове и теорије везане за референцијално управљање у протекле три деценије. Будући да ће кандидаткиња и у изради докторске дисертације применити генеративни лингвистички модел, **Комисија закључује да је мр Ивана Мишкељин подобна за израду докторске дисертације из области Енглеског језика и лингвистике и Генеративне синтаксе.**

IV ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

НАПОМЕНА: Поред релевантних података о ментору, обавезно оценити његову подобност. Експлицитно навести да ли ментор јесте или није подобан.

Др Сабина Халупка-Решетар, доцент за ужу научну област Енглески језик и лингвистика на Одсеку за англистику Филозофског факултета у Новом Саду, докторирала је 2009. године. Ангажована је у истој установи на извођењу наставе на сва три нивоа. Објавила је једну научну монографију (*Реченични фокус у енглеском и српском језику*, Филозофски факултет, Нови Сад, 2011) и бројне радове у домаћим и страним публикацијама.

Комисија констатује да је доц. др Сабина Халупка-Решетар подобна за ментора за пријављену докторску дисертацију.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1. формулације назива тезе (наслова)

Теза, пријављена под насловом *Topicalization and left dislocation in English and Serbian* (Тематизација и лева дислокација у енглеском и српском језику), усвојена је на Наставно-научном већу Филозофског факултета одржаном 20. фебруара 2012. године.

2. предмета (проблема) истраживања

Предмет истраживања предложене докторске дисертације јесте анализа формалних и функционалних обележја двају структура везаних за леву периферију, тематизације и леве дислокације у енглеском и српском језику применом генеративног лингвистичког модела.

Лева периферија клаузе се проучава у оквиру генеративног усмерења готово од самог њеног настанка, а нарочито интензивно током протеклих петнаестак година, пре свега због топографског приступа који је предложио Rizzi (1997). Функцијске категорије у левој периферији у европским језицима најчешће су мотивисане категоријама морфолошког система. С друге стране, ови структурни положаји служе и као место приземљења за различите врсте померања којима је заједничко то што утичу на интерпретацију реченице, на њену информацијску структуру и илокуциону снагу. Сматра се, дакле, да се у овом делу клаузе дозвољава реализација односа који имају директан утицај на дискурсну интерпретацију и семантичку структуру као што су тема, фокус, тип клаузе и слично.

И тематизација и лева дислокација подразумевају измештање именичке или предлошке синтагме или заменице у леву периферију клаузе. Формално се ове две структуре у енглеском језику разликују по томе што код тематизације клауза из које је синтагма измештена остаје непотпуна јер место синтагме не заузима ниједан други елемент, док је у случају леве дислокације измештена синтагма кореферентна са заменицом, што је међу првима исправно дефинисао Ross (1967, 1986).

Постоје бројне контрастивне студије с циљем да се објасни синтаксички статус као и функције различитих типова структура тематизације и леве дислокације (Duranti и Ochs

1979; Downing 1999; Hidalgo 2002; Zeller 2004; Snider 2005; Ha, Tsoi и Zeung 2006; Dyakonova 2009 и многи други), али се ниједна не бави исцрпно контрастирањем енглеског и српског језика у погледу поменутих структура. Такође, у српском језику лева периферија клаузе није детаљно проучавана у формалном теоријском оквиру.

Предложена тема истраживања је теоријски релевантна.

3. познавања проблематике на основу изабране литературе

Лева периферија клаузе је током протеклих неколико деценија привукла велику пажњу лингвиста различитих усмерења, па тако и генеративног. Сматра се да се у овом делу клаузе дозвољава реализација односа који имају директан утицај на дискурсну интерпретацију и семантичку структуру као што су дискурсне функције теме, контрастне теме и фокуса (укључујући и упитне речи) али и одређивање типа клаузе и слично. Препознавање постојања међујезичке и унутарјезичке варијације у погледу структуре леве периферије уопштено, али и појединачно, у погледу постојања или непостојања појава као што су тематизација (у главним клаузама насупрот уметнутих; у декларативним клаузама насупрот императивних и интерогативних) и лева дислокација (са најмање три подтипа: (а) лева дислокација слободне теме, где је заменица унутар главне клаузе у аргументској позицији коиндексирана са лево дислоцираним изразом; (б) контрастна лева дислокација, где заменица непосредно следи лево дислоцирани израз, и (в) лева дислокација клитике, где положај клитике није одређен већ зависи од синтаксе клитика датог језика) резултовало је низом студија које за крајњи циљ имају да расветле да ли се ради о једној или о више одвојених (сродних или несродних) појава, да се утврди ком домену оне припадају, дискурсној или реченичној граматичкој и да се покуша дати теоријски оквир који ће бити применљив у контрастивним проучавањима језика.

Cinque (1983) пореди леву дислокацију слободне теме, леву дислокацију клитике и тематизацију и закључује да је прва феномен дискурсне граматике, а друге две припадају реченичној граматичкој јер су резултат померања и формирања ланаца. Zaenen (1997) сматра да је контрастна лева дислокација тип тематизације, између осталог и зато што је другачије синтаксичке природе од остала два типа леве дислокације, док Anagnostopoulou (1997) даје аргументе за униформност феномена контрастне леве дислокације и леве дислокације клитике. На основу података из хебрејског, Demirdache (1997) закључује да су и оне структуре дислокације које су настале померањем и оне које нису тако настале исте на нивоу логичке форме јер у оба случаја место променљиве заузимају А'-трагови. Keenan и Schieffelin (1976) и Duranti и Ochs (1979), који су проучавали ове структуре у енглеском и италијанском језику, указују на то да је основна функција тематизације да уведе нове референте у дискурс, а леве дислокације да поново уведе референта који је већ уведен, али није био поменут у дискурсу који непосредно претходи реченици. Раније студије се слажу да је основна функција леве дислокације да на експлицитан начин означи однос тема-коментар, али се разликују по томе како дефинишу тему (Reinhart 1982; Prince 1984; Geluykens 1992 и други). Једну од најсвеобухватнијих анализа функционалне опозиције структура тематизације и леве дислокације дали су Prince (1984, 1997), те Ward и Prince (1991), а касније Birner и Ward (1998) и Gregory и Michaelis (2001).

Основна литература коју ће кандидаткиња користити при изради дисертације:

Anagnostopoulou, E. (1997). "Clitic Left Dislocation and Contrastive Left Dislocation." In E. Anagnostopoulou et al. (eds.). *Materials on Left-Dislocation*. Amsterdam: John Benjamins. 151-192.

Bailyn, J. F. (2002). "Inversion, dislocation and optionality in Russian." In G. Zybatov, U. Junghanns, G. Mehlhorn, L. Szucsich (eds.). *Current Issues in Formal Slavic Linguistics* (FDSL 3). Frankfurt/Main: Peter Lang. 280-293.

Belletti, A. (ed.). (2004). *The Cartography of Syntactic Structures. Vol. 3: Structures and*

- Beyond*. Oxford: Oxford University Press.
- Birner, B. J., Ward, G. (1998). *Information Status and Noncanonical Word Order*. Amsterdam: John Benjamins.
- Bošković, Ž. (2001). *On the Nature of the Syntax-Phonology Interface: Clitization and Related Phenomena*. Amsterdam: Elsevier.
- Büring, D. (1997). *The Meaning of Topic and Focus – the 59th Street Bridge Accent*. London: Routledge.
- Chomsky, N. (1995). *The Minimalist Program*. Cambridge, Mass.: MIT Press.
- Chomsky, N. (2000). “Minimalist Inquiries: The Framework.” In R. Martin, D. Michaels, J. Uriagereka (eds). *Step by Step: Essays on Minimalist Syntax in Honor of Howard Lasnik*. Cambridge/London: MIT Press. 89-155.
- Chomsky, N. (2001). “Derivation by Phase.” In M. Kenstowicz, (ed.). *Ken Hale: a life in language*. Cambridge, MA: MIT Press. 1-52.
- Chomsky, N. (2008). “On Phases.” In R. Freidin, C. P. Otero, M. L. Zubizarreta (eds.) *Foundational Issues in Linguistic Theory. Essays in Honor of Jean-Roger Vergnaud*. Cambridge, MA: The MIT Press. 133–166.
- Cinque, G. (1983). “Topic constructions in some European languages and Connectedness.” In K. Ehlich, H. Van Riemsdijk (eds.). *Connectedness in Sentence, Discourse and Text*. Tilburg. 7-41.
- Cinque, G., Rizzi, L. (2010). “The Cartography of Syntactic Structures.” In B. Heine, H. Narrog (eds.). *The Oxford Handbook of Linguistic Analysis*. Oxford: Oxford University Press.
- Demirdache, H. (1997). “Dislocation, Resumption, and Weakest Crossover.” In E. Anagnostopoulou et al. (eds.). *Materials on Left Dislocation*. Amsterdam: John Benjamins. 193-231.
- Duranti, A., Ochs, E. (1979). “Left-dislocation in Italian conversation.” In T. Givón (ed.). *Discourse and syntax*. Amsterdam: Benjamins. 377-416.
- Filipović, R. (ed.) (1969-1975). *The Yugoslav English-Serbo-croatian Contrastive Project*. Reports/Studies.
- Geluykens, R. (1992). *From Discourse Process to Grammatical Construction: On Left Dislocation in English*. Amsterdam: John Benjamins.
- Gregory, M., Michaelis, L. (2001). “Topicalization and Left Dislocation: A Functional Opposition Revisited.” *Journal of Pragmatics* 33: 1665-1706.
- Halupka-Rešetar, S. (2009). “Red reči u službi izražavanja informacionog fokusa u srpskom jeziku.” *Zbornik Matice srpske za filologiju i lingvistiku* 52 (2). Novi Sad: Matica srpska. 169-187.
- Halupka-Rešetar, S. (2011). *Rečenični fokus u engleskom i srpskom jeziku*. Novi Sad: Filozofski fakultet.
- È.Kiss, K. (ed.). *Discourse Configurational Languages*. Oxford: Oxford University Press.
- Kontrastivna jezička istraživanja. 1-6*. Zbornici radova. (1980-1998).
- Lambrecht, K. (1994). *Information Structure and Sentence Form: Topic, Focus and the Mental Representations of Discourse Referents*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Piper, P. i dr. (2005). *Sintaksa savremenoga srpskog jezika: prosta rečenica*. Beograd: Institut za srpski jezik SANU: Beogradska knjiga.
- Poletto, C. (2000). *The Higher Functional Field: Evidence from Northern Italian Dialects*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Prince, E. (1981). “Topicalization, Focus Movement, and Yiddish Movement: a Pragmatic Differentiation.” *BLS* 7: 249-264.
- Prince, E. (1984). “Topicalization and left-dislocation: a functional analysis.” *Annals of the New York Academy of Sciences* 433: 213-225.
- Prince, E. (1997). “On the Functions of Left Dislocation in English Discourse.” In A. Kamio, (ed.). *Directions in Functional Linguistics*. Philadelphia: John Benjamins. 117-144.

- Prince, E. (1998). "On the Limits of Syntax, with Reference to Left Dislocation and Topicalization." In P. Culicover, L. McNally (eds.). *Syntax and Semantics 29: The Limits of Syntax*. New York: Academic Press. 281-302.
- Progovac, Lj. (2005). *A Syntax of Serbian*. Bloomington, Indiana: Slavica.
- Quirk, R., Greenbaum, S., Leech, G., Svartvik, J. (1985). *A Comprehensive Grammar of the English Language*. London: Longman.
- Reinhart, T. (1982). "Pragmatics and Linguistics: an Analysis of Sentence Topics." *Philosophica* 27: 53-94.
- Rizzi, L. (1990). *Relativized Minimality*. Cambridge, Mass.: MIT Press.
- Rizzi, L. (1997). "The Fine Structure of the Left Periphery." In L. Haegeman (ed.). *Elements of Grammar: A Handbook of Generative Syntax*. Dordrecht: Kluwer, 281-337.
- Rizzi, L. (2004). "Locality and Left Periphery." In A. Belletti (ed.). *The Cartography of Syntactic Structures. Vol. 3: Structures and Beyond*. Oxford: Oxford University Press. 223-251.
- Ross, J. R. (1967). *Constraints on Variables in Syntax*. Doctoral dissertation. Massachusetts Institute of Technology, Cambridge.
- Ross, J. R. (1986). *Infinite syntax!* New York: Ablex Publishing.
- Ward, G. (1988). *The Semantics and Pragmatics of Preposing*. New York: Garland.
- Ward, G., Prince, E. (1991). "On the Topicalization of Indefinite NPs." *Journal of Pragmatics* 16: 167-177.
- Winkler, S., Schwabe, K. (eds.). (2007). *On Information Structure, meaning and Form*. Amsterdam/ Philadelphia: John Benjamins.
- Zaenen, A. (1997). "Contrastive Left Dislocation in Dutch and Icelandic." In E. Anagnostopoulou et al. (eds.). *Materials in Left Dislocation*. Amsterdam: John Benjamins. 119-148.
- Zubizarreta, M. L. (1998). *Prosody, Focus and Word Order*. Cambridge, MA: MIT Press.

Литература је савремена и релевантна, и представља теорије и истраживања у области из које је предложена дисертација. Она махом укључује одреднице на енглеском језику јер је литература из ове области у српском језику у највећој мери дескриптивне природе, те је очекивање да ће овај рад имати и теоријског и практичног значаја за развој формалне лингвистике.

4. циљева истраживања

Циљ истраживања је објашњење формалних обележја и дискурских својстава структура тематизације и леве дислокације у енглеском и српском језику применом генеративног лингвистичког модела, чиме ће се допринети изучавању спреге између синтаксе и дискурса/информацијске структуре реченице али ће се учинити корак и ка утврђивању структуре леве периферије реченице у оба ова језика (и у језицима уопште).

Овако дефинисан циљ истраживања указује на област која је досад недовољно истражена и којом се зато вреди бавити у циљу решавања неких теоријских проблема у лингвистици, како англистичкој, тако и србистичкој па и општој.

5. очекиваних резултата (хипотезе)

Очекује се да ће предложена дисертација да расветли да ли су тематизација и лева дислокација (са свим подтипovima) две одвојене (сродне или несродне) појаве, да утврди ком домену оне припадају, дискурсној или реченичној граматици и да покуша да да теоријски оквир који ће бити применљив у контрастивним проучавањима језика. Такође, очекивање је да ће се контрастирањем енглеског језика са српским доћи до нових сазнања о спрези између синтаксе и дискурса.

Иницијалне претпоставке предложене докторске дисертације јасно указују на то да

је кандидаткиња упозната са најважнијом литературом као и са владајућим ставовима и са проблемима у области формалног проучавања леве периферије клаузе.

6. плана рада

Након уводног поглавља у коме би се изнео предмет и циљеви истраживања, са основним терминима и појмовима у изучавању леве периферије клаузе и основном реченичном структуром у оба посматрана језика, у другом би се поглављу описао теоријски оквир у коме ће се вршити истраживање, док би се у трећем поглављу укратко представио појам информацијске структуре и проблеми везани за њено проучавање. Четврто и пето поглавље дисертације бавило би се структурама тематизације и леве дислокације, прво у енглеском а потом и у српском језику. Шесто, кључно поглавље представљало би синтезу истраживања, у коме би се енглески и српски језик контрастирали у циљу изналажења заједничких (потенцијално универзалних) својстава тематизације и леве дислокације. На крају, у последњем поглављу тезе дала би се рекапитулација најважнијих закључака и изнеле смернице за даља истраживања.

Оријентациони садржај предложене дисертације био би следећи:

1. Предмет и циљеви истраживања
- 1.2 Структура просте реченице у енглеском и српском језику
  - 1.2.1 Ред речи
- 1.3 Синтакса леве периферије
2. Оновне теоријске поставке
  - 2.1 Услови локалности (померање и локалност)
  - 2.2 Опис језичког узорка
3. Информацијска структура реченице
  - 3.1. Прозодија
4. Структуре тематизације и леве дислокације у енглеском језику
  - 4.1 Врсте, својства и функције тематизације у енглеском језику
  - 4.2 Врсте, својства и функције леве дислокације у енглеском језику
    - 4.2.1 Резултат операције померања или интерпретације?
5. Структуре тематизације и леве дислокације у енглеском језику
  - 5.1 Врсте, својства и функције тематизације у енглеском језику
  - 5.2 Врсте, својства и функције леве дислокације у енглеском језику
    - 5.2.1 Резултат операције померања или интерпретације?
6. Синтеза: сличности, разлике, универзалности
7. Закључна разматрања

Предложени план рада одражава све фазе које су неопходне за спровођење планираног истраживања и у потпуности је у складу са нацртом тезе.

7. метода и узорка истраживања

У раду ће се првенствено користити појмови и постулати минималистичког програма (Chomsky 1995, 1998, 2000, 2001, 2008). Будући да анализа није само синтаксичка, већ се анализирају и дискурсна својства синтаксичких структура, посебна пажња посветиће се контексту у коме се ове структуре јављају ослањајући се на теорију прагматичке пресупозиције коју је предложио Simons (2003, 2006).

Користиће се аналитичко-критичка метода у делу представљања и објашњавања података из литературе и из корпуса енглеског и српског језика (London-Lund Corpus of Spoken English, Switchboard Telephone Corpus (Godfrey, Holliman, McDaniel, 1992), те Корпус

савременог српског језика на Математичком факултету Универзитета у Београду), као и анкетирање у циљу прикупљања података - судова изворних говорника енглеског и српског језика - у погледу дискурсних својстава релевантних структура.

Одабрани методи истраживања и предлог корпуса у потпуности одговарају постављеним циљевима истраживања. Очекивање је да ће се управо комбиновањем примера из литературе, анкетних листића и података из корпуса енглеског и српског језика доћи до ваљаних података о природи и својствима тематизације и леве дислокације.

8. места, лабораторије и опреме за експериментални рад

Истраживање ће се спровести са изворним говорницима енглеског и српског језика на Stony Brook University, New York, те на Филозофском факултету у Новом Саду.

Одабир места истраживања у потпуности одговара постављеним циљевима истраживања.

9. методе статистичке обраде података и осталих релевантних података

Подаци добијени у оквиру планираног истраживања неће се статистички обрадити.

Статистичка обрада података није у складу са основим поставкама формалне лингвистичке анализе.

VI ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ И КАНДИДАТА:

На основу свега реченог, Комисија констатује да кандидаткиња **мр Ивана Мишкељин** испуњава све услове за израду докторске дисертације под насловом **Topicalization and Left Dislocation in English and Serbian (Тематизација и лева дислокација у енглеском и српском језику)**, да је тема темељно образложена, методолошки добро осмишљена, истраживачки у потпуности изводљива и теоријски релевантна, те **предлаже да се тема прихвати.**

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

доц. др Сабина Халупка-Решетар, ментор
Одсек за англистику, Филозофски факултет
Универзитет у Новом Саду

проф. др Вера Васић
Одсек за српски језик и лингвистику, Филозофски факултет
Универзитет у Новом Саду

проф. др Биљана Мишић Илић
Депарتمان за англистику, Филозофски факултет
Универзитет у Нишу

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење, односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.